

Govor Visokog predstavnika Wolfganga Petritscha na otvorenju izložbe rucnih radova žena Srebrenice u sjecanje na zrtve Srebrenice

Zene Srebrenice, dame i gospodo,

Okupili smo se ovdje da bismo označili jedan mracni datum. 11. jula 1995. godine, snage bosanskih Srba su zauzele Srebrenicu. Zene, djeca i starci su ugurani u autobuse i protjerani, ne znajući tada, kao ni danas, šta se dogodilo njihovim muzevima, sinovima, ocevima i braci; muskarcima i mladima koji su pokušali pobjeci kroz planine i sume istočne Bosne, kroz krajeve u kojima su rođeni.

Tesko mi je i da zamislim da je civilizirani život mogao biti uništen na tako brutalan i stravičan način.

Tesko mi je na pravi način odgovoriti na tugu njihovih porodica, narocito na tugu onih koji su veceras sa nama. Pravi broj stradalih nije 7.412 nestalih, vec desetine hiljada žena, kceri, majki i sestara koje jos pate od zla koje je pocinjeno u Srebrenici.

Gospodin Riad, sudija haskog tribunala, je govorio istinu kada je djela onih koji su naredili i izvršili ovaj nezamislivi zlocin opisao kao "istinske slike iz pakla, utisnute na najmracnijim stranicama ljudske historije".

Kao predstavnik medjunarodne zajednice, potpuno sam svjestan da smo tog dana iznevjerili gradjane Srebrenice. "Sigurnosna zona" je bila sve, samo ne sigurna. Taj dan je osramotio

medjunarodnu zajednicu. Na nama je stalna obaveza da pomazemo ljudima iz Srebrenice i Bosne i Hercegovine.

Skup kojem prisustvujemo veceras predstavlja mali ali simbolici cin. Pored toga sto se moraju nositi sa onim sto se desilo, pet godina nakon tragedije, zene Srebrenice se moraju boriti da zarade za zivot.

Zlocin Srebrenice se ne smije nikada zaboraviti. Sramota je da ni nakon pet godina nije donesena odluka o lokaciji za groblje i spomenik zrtvama i nestalim. Zelio bih ponuditi savjet medjunarodnih strucnjaka da bi se napravio plan za memorijalni centar. Ti savjeti su u skladu sa radom zajednicke bosnjacko-srpske komisije koja pregovara o lokaciji u Srebrenici. Takodje sam spreman upotrijebiti svoj autoritet da bih osigurao da se ta lokacija sto prije odredi. Ovaj memorijalni centar ne bi bio podignut samo u spomen zrtvama i nestalima. On treba omoguciti njihovim porodicama da izraze svoju bol. Memorijalni centar mora poslužiti da svima u Bosni i Hercegovini prenese poruku: nikada vise.

No, ipak vam zelim reci da bi najtrajnije pravda za zrtve Srebrenice bio povratak Bosnjaka – porodica zrtava – u svoje domove u Srebrenici. Taj proces je vec u toku. Ja cu uciniti sve sto je u mojoj moci da osiguram nastavak povratka u Srebrenicu i da omogucim ljudima da obnove svoje zivote.

Povratak je srce Daytonu. Povratak je od sustinske vaznosti da bi Bosna i Hercegovina dobila svoje mjesto u Evropi kao tolerantna i multikulturna zemlja.

Povratak nece izbrisati ovaj uzasni masakr. Ali povratak ce pokazati da tvorci etnickog ciscenja nisu uspjeli ostvariti svoj zlocinacki cilj. Ovim zelim izraziti nadu – iako znam da vam to u ovom trenutku tesko pada – da cemo oznacavanjem ovog datuma svi mi krenuti naprijed na teskoj stazi pomirenja. Samo na toj stazi mozemo zaista reci: nikada vise.

Hvala.